

Eich cyf/Your ref P-05-1000
Ein cyf/Our ref KW/04315/20

Janet Finch-Saunders AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau.
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA
deisebau@senedd.cymru

6 Awst 2020

Annwyl Janet

Diolch am eich gohebiaeth, dyddiedig 27 Gorffennaf, ynghylch Deiseb P-05-1000 Ei gwneud yn orfodol i hanesion pobl dduon a POC y DU gael eu haddysgu yng nghwricwlwm addysg Cymru.

Mae'r digwyddiadau diweddar yn America wedi'n hatgoffa bob un o bwysigrwydd deall a gwerthfawrogi pob elfen o'n hanes, a'r ymdrech a wynebwyd gan gymunedau duon yng Nghymru, y DU ac ar draws y byd.

Mae'n bwysig bod y broses ddysgu yn un gynhwysol, sy'n tynnu ar brofiadau, safbwyntiau a threftadaeth ddiwylliannol Cymru heddiw. Mae hanes Cymru yn amrywiol, ac yn cynnwys hanesion amrywiol a chyfoethog y cymunedau, yr hiliau, y crefyddau a'r unigolion lawer yn ein gwlad. Mae hanes pobl dduon yn rhan o hanes Cymru.

Fel y gwyddoch, o 2022 bydd yna [gwricwlwm newydd i Gymru](#). Yn y cwricwlwm newydd, bydd dysgwyr yn ymchwilio i gyd-destunau lleol, cenedlaethol a byd-eang pob agwedd ar ddysgu, a byddant yn dysgu sut i wneud y cysylltiadau a datblygu dealltwriaeth o fewn cymdeithas amrywiol. Yn ganolog i weledigaeth Cwricwlwm i Gymru mae caniatáu'r hyblygrwydd i athrawon benderfynu pa bynciau ac adnoddau sy'n gweddu orau i'w dysgwyr.

Yn waelodol i fframwaith Cwricwlwm i Gymru mae pedwar diben sydd wedi bod yn ganolog ym mhob penderfyniad a wnaed ynghylch y cwricwlwm newydd. Mae'r pedwar diben hwn, sydd yn benodol yn cefnogi dysgwyr i dyfu'n "ddinasyddion egwyddorol, gwybodus yng Nghymru a'r byd", yn rhan o fframwaith statudol Cwricwlwm i Gymru, ac maent yn creu cyfleoedd pwysig i ysgolion ddatblygu cwricwla sy'n cynnwys hanes pobl dduon.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae fframwaith Cwricwlwm i Gymru yn rhoi'r cyfle i bob ysgol yng Nghymru i gynllunio eu cwricwlwm eu hunain. Mae'n annog ysgolion i ddatblygu eu gweledigaeth eu hunain ar gyfer eu dysgwyr o fewn cyd-destun y pedwar diben a'r dysgu a ddiffinnir ar lefel genedlaethol. Er nad yw canllawiau'r cwricwlwm newydd yn cynnwys rhestr hir o bynciau unigol, maent yn nodi'r hyn y dylai ysgolion ei ystyried wrth gynllunio eu cwricwlwm a'r disgwyliadau cyffredinol gan ddysgwyr.

Mae'r fframwaith hwn yn cynnwys elfennau gorfodol, gan gynnwys datganiadau o'r hyn sy'n bwysig ym mhob Maes Dysgu a Phrofiad. Un o'r datganiadau ynghylch yr hyn sy'n bwysig i faes Dyniaethau yw "Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac yn amrywiol, ac maen nhw'n cael eu llywio gan weithredoedd a chredoau pobl." Bydd dysgwyr yn ystyried y credoau, y gwerthoedd, y traddodiadau a'r foeseg sy'n sail i gymdeithas ddynol, ac yn datblygu dealltwriaeth o'r amrywiaeth sydd o fewn gwahanol gymdeithasau.

Mae'r Dyniaethau yn cynnwys cysyniadau fel dinasyddiaeth, awdurdod a llywodraethiant, rhyng-gysylltiad, cyfiawnder a chydraddoldeb, menter, hawliau, a chyfrifoldeb a gweithredu cymdeithasol.

Mae hawliau dynol, tegwch ac amrywiaeth yn themâu trawsbynciol a ddylai fod yn rhan annatod o feysydd dysgu ar draws y cwricwlwm. Mae'r canllawiau ar [themâu trawsbynciol](#) o fewn y cwricwlwm hefyd yn esbonio sut mae'r cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol yn darparu safbwyntiau allweddol ar gyfer dysgwyr a sut y maent o bwys arbennig o ran cefnogi dysgwyr i gyflawni'r pedwar diben. Mae cysylltu'r lleol, y cenedlaethol a'r rhyngwladol yn cynnwys cyfleoedd fel ystyried rôl Cymru yn y fasnach gaethwasiaeth a'n cyfraniad i adeiladu'r ymerodraeth. Mae'n golygu bod dysgwyr yn rhoi sylw i safbwyntiau gwahanol ar brofiad Cymru.

Mae canllawiau '[Cynllunio Eich Cwricwlwm](#)', a gyhoeddwyd i gefnogi ysgolion wrth weithredu fframwaith Cwricwlwm i Gymru, yn esbonio nad endid unffurf yw Cymru, yn fwy nag unrhyw gymdeithas arall, ond ei bod yn cwmpasu ystod o werthoedd, safbwyntiau, diwylliannau a hanesion sy'n cynnwys pawb sy'n byw yng Nghymru. Wrth ystyried gwahanol safbwyntiau, a gwahanol ffyrdd o feddwl ar lefel ethnig a diwylliannol yng Nghymru, bydd dysgwyr yn gwerthfawrogi i ba raddau y maent yn rhan o gymuned ryngwladol ehangach, gan feithrin ymwybyddiaeth o berthyn a all eu hannog i gyfrannu at eu cymunedau mewn ffordd gadarnhaol.

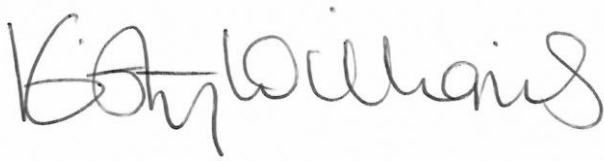
Mae canllawiau Cynllunio Eich Cwricwlwm hefyd yn nodi'n glir y dylai dysgu "ganolbwyntio ar brofiadau pobl gyffredin, gan gynnwys rhai sydd wedi arfer cael eu tangynrychioli."

Ar 21 Gorffennaf, roeddwn yn falch o gael cyhoeddi bod yr Athro Charlotte Williams OBE, academydd blaenllaw sydd wedi ysgrifennu am amrywiaeth ethnig yng Nghymru, wedi cytuno i gadeirio Gweithgor Cymunedau, Cyfraniadau a Chynefin: Profiadau pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig a'r cwricwlwm newydd.

Bydd cysylltiad agos rhwng gwaith y Grŵp ac adolygiad Estyn o hanes Cymru, a chaiff ei gyflawni fesul cam. Bydd y cam cyntaf yn canolbwyntio ar adolygu'r adnoddau sydd ar gael ar hyn o bryd i athrawon ac arferion da, a bydd yr ail gam yn canolbwyntio ar adolygu dysgu proffesiynol sy'n ymwneud â chymunedau pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig. Bydd y dull graddol hwn yn caniatáu inni fwydo i mewn i'r broses addysgu dros y flwyddyn academaidd i ddod, cyn y bydd y Grŵp gobeithio mewn sefyllfa i gyflwyno argymhellion allweddol imi erbyn diwedd Rhagfyr.

Rwyf wedi derbyn cryn ohebiaeth ar y mater hwn, sydd hefyd yn codi'r angen i fynd i'r afael â'r ffaith nad oes cynrychiolaeth ddigonol i gymunedau pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn y gweithlu addysg, ac rydym yn cymryd camau pwrpasol yn ei gylch. Rydym wedi sefydlu prosiect i edrych yn benodol ar y materion ynghylch recriwtio i raglenni Addysg Gychwynnol i Athrawon ac i'r gweithlu yn fwy cyffredinol. Rydym wedi comisiynu Cyngor y Gweithlu Addysg i gynnal adolygiad o'r data sydd ar gael i'n helpu wrth ddatblygu polisi. Rydym hefyd yn trafod gyda rhanddeiliaid perthnasol megis y Fforwm Hil a Ffydd a'r Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuenctid. Bydd ein hymwneud â rhanddeiliaid eraill yn cynyddu wrth i'r prosiect ddatblygu. Byddwn yn defnyddio'r data a'r wybodaeth gan rhanddeiliaid i ddatblygu polisiâu i fynd i'r afael yn strategol â'r prinder cynrychiolwyr pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn y gweithlu addysg.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

Kirsty Williams AS/MS

Y Gweinidog Addysg

Minister for Education